

2026-01-14

ju.remissvar@regeringskansliet.seju.l2@regeringskansliet.se

SOU 2025:91 Nya regler om arv och testamente

Svenska Bankföreningen har fått tillfälle att lämna synpunkter på förslagen till moderniserade regler om arv och testamente.

Utredningen har föreslagit ett stort antal språkliga moderniseringar i Ärvdabalken, vilket Bankföreningen anser är positivt. Många uttryck och begrepp ingår i rättspraxis och har kommit att få en särskild, precis innebörd. Utredningen har vägt önskemålet om ett modernt språk mot behovet av förutsebarhet och beaktat risken för att ändringar av befintliga ord skulle kunna innebära en glidning av praxis. Bankföreningen har inte identifierat någon språklig ändring som uppfattas som problematisk.

Bankföreningen anser att förslaget med testamentregister är bra, men att det borde vara obligatoriskt. Nu var instruktionen till utredningen att ett register skulle vara frivilligt, men utredningen borde tydligt ha beskrivit nackdelarna med ett frivilligt register. Bankföreningen ser risk för att registret, om det enbart är frivilligt att använda, inte kommer att användas i så stor omfattning av det uppstår nytta och effektivitet av registret. Det framgår inte heller tydligt hur ett registrerat testamente förhåller sig till ett oregistrerat nyare. Särskilt problematiskt blir det när man också tar i beaktande förslaget om utökade möjligheter att upprätta nödtestamente och de stora risker som uppstår med förslaget.

Bankföreningen är också positiv till förslaget om e-testamente med säker elektronisk underskrift och vill i sammanhanget passa på att påpeka att regeringen behöver överväga behovet även av elektroniska framtidsfullmakter.

Utredningen föreslår att reglerna för nödtestamente utökas och inbegripa möjligheten att använda elektronisk form, t.ex. via e-post, video och ljud, om det tydligt framgår att det är testators sista vilja. Utredningen är själv inne på att förslaget öppnar upp för förfalskningar och föreslår en särskild taleregeln som hantering av den

riskerna. Bankföreningen anser dock att utredningen tagit alldeles för lätt på de risker för bedrägerier och förfalskningar som öppnas upp med förslaget. Utredningen har över huvud taget inte berört någon av alla de tekniska möjligheter som finns att skapa falska meddelanden, som att skapa falska röstmeddelanden och deep-fakes - deepfake är mycket realistisk, AI-genererad eller manipulerad media (video, ljud, bilder) som får en person att verka säga eller göra något de aldrig gjorde, med hjälp av "djupinlärning" för att byta ansikten, ändra uttryck eller syntetisera röster, vilket skapar övertygande bluffar. Genom spoofing kan man förfälska eller låna en identitet som e-postadress, telefonnummer, IP-adress eller webbplats för att utge sig för att vara en viss källa, som en viss person. Sådana manipuleringar är inte längre särskilt svåra eller dyra att göra. Vid anpassning av befintliga regler för att beakta användandet av ny teknik och dess fördelar, måste även nackdelarna och riskerna de medför beaktas. Är verkligen behovet och nyttan av att utöka möjligheterna att göra ett nödtestamente så stora att de överväger riskerna?

Utredningen föreslår att skyddet för den efterlevande sambon ska stärkas på så sätt att arvingar ska ges möjlighet att avstå från sin omedelbara arvsrätt till förmån för den efterlevande sambon och sambor ska ges ökad möjlighet att förordna om sin kvarlåtenskap till förmån för den andra sambon genom testamentsförordnande. Här kan man förutse att det i många fall kommer att uppstå problem med efterarvskvoter. Utredningen skriver på sid 184: *"Det ankommer då på den som avstår från arv att själv försäkra sig om att det finns förutsättningar för att beräkna efterarvskvoten. Det kan ske genom ett avtal. Om det vid beräkningen av efterarvet saknas underlag för att bedöma efterarvskvoten, får man anta att det värde som arvingen avstod från finns kvar"*. Problemen kommer dock att uppstå i ett senare skede när efterarvet blir aktuellt och det visar sig finnas problem med underlaget.

Utredaren föreslår också ett antal ändringar i bouppteckningsreglerna för att efterarvsrätten ska kunna tillgodoses. I samband med registreringen av bouppteckningen efter en avliden person vars sambo ärver kvarlåtenskap med fri förfoganderätt, ska Skatteverket göra en notering om detta. Bankföreningen konstaterar att detta inte görs i dag och att det leder till problem. Detta har lyfts till Skatteverket tidigare. Om förslaget om arvsavstående genomförs krävs noggrann dokumentering i bouppteckningen och tredje part måste kunna förlita sig noteringar - och frånvaron av noteringar.



SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg

Sara Ekstrand